Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (голям състав)

4 септември 2025 година*[i]

„Преюдициално запитване — Пространство на свобода, сигурност и правосъдие — Съдебно сътрудничество по наказателноправни въпроси — Рамково решение 2002/584/ПВР — Европейска заповед за арест, издадена с оглед изпълнението на наказание лишаване от свобода — Член 4, точка 6 — Случай, при който изпълнението на европейска заповед за арест може да бъде отказано — Условия за поемане на изпълнението на наказанието от изпълняващата държава — Член 3, точка 2 — Понятие „осъдено за същите деяния“ — Рамково решение 2008/909/ПВР — Взаимно признаване на съдебни решения по наказателни дела за целите на тяхното изпълнение в друга държава членка — Член 25 — Спазване на условията и на процедурата, предвидени в това рамково решение в случаите, когато държава членка поема изпълнението на наказание, наложено със съдебно решение, постановено от съд на издаващата държава — Изискване за съгласие на издаващата държава за поемане на изпълнението на такова наказание от друга държава членка — Член 4 — Възможност, предоставена на издаващата държава, да изпрати на изпълняващата държава съдебното решение и удостоверението, посочени в този член — Последици от липсата на такова изпращане — Принцип на лоялно сътрудничество — Член 22 — Право на издаващата държава да изпълни наказанието — Запазване на действието на европейската заповед за арест — Задължение на изпълняващия съдебен орган да изпълни европейската заповед за арест“

По дело C-305/22

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Curtea de Apel Bucureşti (Апелативен съд Букурещ, Румъния) с акт от 11 април 2022 г., постъпил в Съда на 6 май 2022 г., в рамките на производство за изпълнение на европейска заповед за арест, издадена срещу

C.J.,

СЪДЪТ (голям състав),

състоящ се от: K. Lenaerts, председател, T. von Danwitz, заместник-председател, F. Biltgen, K. Jürimäe, C. Lycourgos, M. L. Arastey Sahún, S. Rodin, A. Kumin, N. Jääskinen (докладчик), D. Gratsias и M. Gavalec, председатели на състави, E. Regan, I. Ziemele, Z. Csehi и O. Spineanu-Matei, съдии,

генерален адвокат: J. Richard de la Tour,

* Език на производството: румънски.

секретар: R. Şereş, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 13 март 2024 г.,

като има предвид становищата, представени:

– за C.J., лично от него,

– за румънското правителство, от M. Chicu и E. Gane, в качеството на представители,

– за чешкото правителство, от L. Halajová, M. Smolek, T. Suchá и J. Vláčil, в качеството на представители,

– за френското правителство, от B. Dourthe, в качеството на представител,

– за нидерландското правителство, от M. K. Bulterman, H. S. Gijzen и C. S. Schillemans, в качеството на представители,

– за Европейската комисия, от H. Leupold и L. Nicolae, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 13 юни 2024 г.,

предвид определението от 13 септември 2024 г. за възобновяване на устната фаза на производството и предвид изложеното в съдебното заседание от 14 октомври 2024 г.,

като има предвид становищата, представени:

– за румънското правителство, от M. Chicu, E. Gane и L. Lițu, в качеството на представители,

– за чешкото правителство, от L. Halajová, M. Smolek, T. Suchá и J. Vláčil, в качеството на представители,

– за френското правителство, от B. Dourthe, в качеството на представител,

– за нидерландското правителство, от C. S. Schillemans, в качеството на представител,

– за Европейската комисия, от H. Leupold, L. Nicolae и J. Vondung, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 12 декември 2024 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициално запитване се отнася до тълкуването на член 4, точки 5 и 6, както и на член 8, параграф 1, буква в) от Рамково решение 2002/584/ПВР на Съвета от 13 юни 2002 година относно европейската заповед за арест и процедурите за предаване между държавите членки (ОВ L 190, 2002 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 6, стр. 3) и на член 4, параграф 2, член 22, параграф 1 и член 25 от Рамково решение 2008/909/ПВР на Съвета от 27 ноември 2008 година за прилагане на принципа за взаимно признаване към съдебни решения по наказателни дела, с които се налагат наказания лишаване от свобода или мерки, включващи лишаване от свобода, за целите на тяхното изпълнение в Европейския съюз (ОВ L 327, 2008 г., стр. 27).

2 Запитването е отправено в рамките на производство за изпълнение на европейска заповед за арест с оглед на изпълнението на наказание лишаване от свобода, издадена срещу C.J. от Curtea de Apel București — Biroul executări penale (Апелативен съд Букурещ — Служба за изпълнение на наказанията, Румъния).

Правна уредба

Международното право

3 Член 3 от Европейската конвенция за трансфер на осъдени лица, подписана в Страсбург на 21 март 1983 г., озаглавен „Условия за трансфер“, предвижда в параграф 1:

„Осъдено лице може да бъде предадено в съответствие с тази конвенция само при следните условия:

[…]

f) осъдилата държава и изпълняващата държава да са се споразумели за предаването“.

Правото на Съюза

Рамково решение 2002/584

4 Съображение 6 от Рамково решение 2002/584 гласи:

„Европейската заповед за арест съгласно настоящото рамково решение е първата конкретна мярка в областта на наказателното право, която прилага принципа за взаимно признаване, който Европейският съвет определя като „крайъгълния камък“ на съдебното сътрудничество“.

5 Член 1 от това рамково решение, озаглавен „Определение на понятието европейска заповед за арест и задължение за изпълнението ѝ“, предвижда:

„1. Европейската заповед за арест е съдебно решение, което е издадено от държава членка, с оглед задържане и предаване на друга държава членка на издирвано лице, с цел

наказателно преследване или изпълнение на присъда за лишаване от свобода или на мярка, изискваща задържане.

2. Държавите членки следва да изпълнят всяка европейска заповед за арест въз основа на принципите на взаимното признаване и в съответствие с разпоредбите на настоящото рамково решение.

[…]“.

6 Член 3 от посоченото рамково решение, озаглавен „Случаи, при които не се допуска изпълнение на европейска заповед за арест“, гласи:

„Съдебният орган на държава членка по привеждане на решенията в изпълнение (по-долу „изпълняващ съдебен орган“) отказва да изпълни европейска заповед за арест в следните случаи:

[…]

2. когато изпълняващият съдебен орган е уведомен, че издирваното лице е осъдено от държава членка за същите деяния, при условие че [ако] наказателното преследване е завършило с присъда, наказанието е изтърпяно, изтърпява се към момента или изпълнението му е погасено по давност;

[…]“.

7 Член 4 от същото рамково решение, озаглавен „Случаи, при които изпълнението на европейска заповед за арест може да бъде отказано“, гласи следното:

„Изпълняващият съдебен орган може да откаже да изпълни европейска заповед за арест:

[…]

5. когато изпълняващият съдебен орган е уведомен, че издирваното лице е осъдено от трета страна за същите деяния, при условие че [ако] наказателното преследване е завършило с присъда, наказанието е изтърпяно, изтърпява се към момента или е погасено по давност съгласно правото на тази страна;

6. когато европейската заповед за арест е издадена с оглед изпълнение на присъда за лишаване от свобода или мярка, изискваща задържане и издирваното лице се намира или е гражданин или пребиваващ в изпълняващата страна, а същата поема изпълнението на присъдата или мярката, изискваща задържане съгласно националното си право;

[…]“.

8 Член 5 от Рамково решение 2002/584, озаглавен „Гаранции, предоставени от издаващата държава членка, в особени случаи“, предвижда:

„Съгласно законодателството на изпълняващата държава членка изпълнението на европейската заповед за арест от изпълняващия съдебен орган може да бъде обвързано от следните условия:

[…]

3. когато лицето, обект на европейска заповед за арест с оглед провеждане на наказателно производство, е гражданин или пребиваващ в изпълняващата държава членка, предаване може да се извърши, при условие че то, след като бъде изслушано, бъде върнато в изпълняващата държава членка, за да изтърпи наложеното наказание лишаване от свобода или мярка, изискваща задържане в издаващата държава членка;“

9 Член 8 от това рамково решение, озаглавен „Съдържание и форма на европейската заповед за арест“, гласи:

„1. Европейската заповед за арест съдържа следната информация в съответствие с формуляра, включен в приложението:

[…]

в) доказателства за влязла в сила присъда, заповед за задържане или друг подлежащ на изпълнение съдебен акт със същата юридическа сила, попадащ в обхвата на членове 1 и 2;

[…]“.

10 Член 12 от същото рамково решение, озаглавен „Задържане на лицето“, гласи:

„Когато лицето е задържано въз основа на европейска заповед за арест, изпълняващият съдебен орган следва да вземе решение дали то да остане задържано съгласно правото на изпълняващата държава членка. […]“.

11 Член 26 от същото рамково решение, озаглавен „Приспадане на срока на задържане в изпълняващата държава членка“, предвижда в параграф 1:

„Издаващата държава членка трябва да приспадне срока на задържането въз основа на европейската заповед за арест от целия срок на задържане, който следва да бъде изтърпян в тази страна в резултат от постановяване на присъда за лишаване от свобода или мярка, изискваща задържане“.

Рамково решение 2008/909

12 Съображения 2, 8 и 12 от Рамково решение 2008/909 гласят:

„(2) В съответствие със заключенията от Тампере, на 29 ноември 2000 г. Съветът прие програма от мерки за прилагане на принципа на взаимното признаване на решения по наказателни дела, в която се изисква да се оцени необходимостта от модерни механизми за взаимно признаване на окончателни присъди, налагащи наказания, включващи лишаване от свобода […] и разширено прилагане на принципа на трансфер на осъдени лица по начин, който да обхваща и лицата, пребиваващи в държава членка […]

[…]

(8) В случаите, посочени в член 4, параграф 1, буква в), изпращането на съдебното решение и удостоверението до изпълняващата държава зависи от консултациите, проведени между компетентните органи на издаващата и изпълняващата държава, както и от наличието на съгласие от страна на компетентния орган на изпълняващата държава. […]

[…]

(12) „Настоящото рамково решение следва също така да се прилага, mutatis mutandis, и към изпълнението на наказания в случаите по член 4, параграф 6 и член 5, параграф 3 от Рамково решение [2002/584]. Това означава, inter alia, че без да засяга това рамково решение, изпълняващата държава може да провери наличието на основание за отказ от признаване и изпълнение съгласно член 9 от настоящото рамково решение, включително и да извърши проверка за двойна наказуемост, доколкото изпълняващата държава е направила декларация по член 7, параграф 4 от настоящото рамково решение, като условие за признаването и изпълнението на съдебното решение, за да се прецени дали лицето да бъде предадено или да се изпълни наказанието в случаите по член 4, параграф 6 от Рамково решение [2002/584P]“.

13 Член 3 от това рамково решение, озаглавен „Цел и приложно поле“, предвижда в параграф 1:

„Целта на настоящото рамково решение е да установи привила, съгласно които държавите членки, с оглед улесняване на социалната реинтеграция на осъденото лице, да признават постановените съдебни решения и да изпълняват наказанието“.

14 Член 4 от посоченото рамково решение, озаглавен „Критерии за изпращане на съдебни решения и удостоверения до друга държава членка“, гласи:

„1. При условие че осъденото лице се намира в издаващата държава или в изпълняващата държава и че това лице е дало съгласието си, когато такова се изисква съгласно член 6, съдебно решение, заедно с удостоверение, стандартен формуляр за което е даден в приложение I, може да бъде изпратено до една от следните държави членки:

а) държавата членка, чийто гражданин е осъденото лице и в която то живее; или

б) държавата членка, чийто гражданин е осъденото лице и в която, въпреки че не живее там, то ще бъде депортирано, след като бъде освободено от изпълнение на наказанието […]; или

в) държава членка, различна от държавата членка, посочена в букви а) и б), чийто компетентен орган е съгласен съдебното решение и удостоверението да бъдат изпратени в последната държава членка.

2. Изпращането на съдебното решение и удостоверението може да се извърши, ако компетентният орган на издаващата държава, когато е уместно, след консултации между компетентните органи на издаващата и изпълняващата държава, се е уверил, че изпълнението на наказанието от изпълняващата държава би спомогнало за постигането на целта за улесняване на социалната реинтеграция на осъденото лице.

3. Преди да изпрати съдебното решение и удостоверението, компетентният орган на издаващата държава може да се консултира, чрез подходящи средства, с компетентния орган на изпълняващата държава. Консултацията е задължителна в случаите, посочени в параграф 1, буква в). В такива случаи компетентният орган на изпълняващата държава информира незабавно издаващата държава за взетото от него решение, с което приема или не приема да бъде изпратено съдебното решение.

[…]

5. Изпълняващата държава може по своя инициатива да поиска от издаващата държава да изпрати съдебното решение заедно с удостоверението. […] Исканията, подадени по настоящия параграф, не задължават издаващата държава да изпрати съдебното решение заедно с удостоверението.

6. При изпълнението на настоящото рамково решение държавите членки приемат мерки, които по-специално отчитат целта за улесняване на социалната реинтеграция на осъденото лице и въз основа на които техните компетентни органи трябва да вземат решение дали да разрешат или не изпращането на съдебното решение и удостоверението в случаите по параграф 1, буква в).

[…]“.

15 Член 8 от същото рамково решение, озаглавен „Признаване на съдебното решение и изпълнение на наказанието“, предвижда:

„1. Компетентният орган на изпълняващата държава признава решението, което е предадено в съответствие с член [4] и съгласно процедурата по член 5, и незабавно предприема необходимите действия за изпълнение на наказанието, освен ако не реши да се позове на някое от основанията за отказ от признаване или от изпълнение по член 9.

2. Когато наказанието е несъвместимо със закона на изпълняващата държава по отношение на своя срок, компетентният орган на изпълняващата държава може да реши да адаптира наказанието, но само ако то превишава най-тежкото наказание, предвиждано за подобни деяния съгласно националния закон на същата. Адаптираното наказание не може да бъде по-малко от най-тежкото наказание, предвиждано за подобни деяния съгласно закона на изпълняващата държава.

3. Когато наказанието е несъвместимо със закона на изпълняващата държава по отношение на своя характер, компетентният орган на изпълняващата държава може да реши да го адаптира към наказанието или мярката, предвидени за подобни деяния съгласно националния закон на същата. В този случай наказанието или мярката съответстват във възможно най-голяма степен на наказанието, наложено от издаващата държава, от което следва, че наказанието не може да бъде заменено с парична санкция.

4. Адаптираното наказание не може да бъде по-тежко от наложеното в издаващата държава нито по своя характер, нито по своя срок“.

16 Съгласно член 13 от Рамково решение 2008/909, озаглавен „Оттегляне на удостоверението“:

Докато изпълнението на наказанието в изпълняващата държава не е започнало, издаващата държава може да оттегли удостоверението от тази държава, като посочи причините за това. При оттегляне на удостоверението изпълняващата държава прекратява изпълнението на наказанието“.

17 Член 22 от това рамково решение, озаглавен „Последици от трансфера на осъденото лице“, предвижда в параграф 1:

„При спазване на параграф 2 издаващата държава не предприема мерки по изпълнение на наказанието, ако изпълнението му е започнало в изпълняващата държава“.

18 Член 23 от това рамково решение, озаглавен „Езици“, предвижда в параграф 1:

„Удостоверението се превежда на официалния език или на един от официалните езици на изпълняващата държава. Всяка държава членка може при приемането на настоящото рамково решение или по-късно да посочи в декларация, депозирана в Генералния секретариат, че ще приема превод на един или повече други официални езика на институциите на Европейския съюз“.

19 Член 25 от същото рамково решение, озаглавен „Изпълнение на наказания след Европейска заповед за арест“, гласи:

„Без да се засягат разпоредбите на Рамково решение [2002/584], разпоредбите на настоящото рамково решение се прилагат mutatis mutantis, доколкото са съвместими с разпоредбите на това рамково решение, към изпълнението на наказанията в случаи, когато държава членка се задължава да изпълни наказание съгласно член 4, [точка] 6 от това рамково решение, или когато, действайки съгласно член 5, [точка] 3 от това рамково решение, тя е поставила условие за последващо връщане на осъденото лице в съответната държава за изтърпяване на наказанието, за да се избегне възможността съответното лице да остане ненаказано“.

20 Член 26 от Рамково решение 2008/909 е озаглавен „Отношение с други споразумения и договорености“ и предвижда в параграф 1:

„Без да се засяга изпълнението им от страна на държавите членки и трети държави, както и временното им прилагане в съответствие с член 28, от 5 декември 2011 [г.] настоящото рамково решение заменя съответните разпоредби на следните конвенции, приложими към отношенията между държавите членки:

– Европейската конвенция за трансфер на осъдени лица [(Série des traités européens № 112), подписана в Страсбург на 21 март 1983 г.] и допълнителният протокол към нея от 18 декември 1997 г.,

– Европейската конвенция за международното признаване на присъди [(Série des traités européens nº 70), подписана в Хага на 28 май 1970 г.],

– дял III, глава 5 от Конвенцията [за прилагане на споразумението от Шенген между правителствата на държавите от Икономическия съюз Бенелюкс, Федерална република Германия и Френската република за постепенното премахване на контрола по техните общи граници, подписана в Шенген на 19 юни 1990 г. (ОВ L 239, 2000 г., стр. 19; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 1, стр. 183)].

– Конвенцията между държавите членки на Европейските общности относно изпълнението на наложени в чужбина наказания от 13 ноември 1991 г.“.

Главното производство и преюдициалните въпроси

21 На 20 ноември 2020 г. Curtea de Apel București (Апелативен съд Букурещ), запитващата юрисдикция, издава европейска заповед за арест срещу C.J. за изпълнение на наказанието лишаване от свобода, наложено му с решение на втори наказателен състав от 27 юни 2017 г. Това съдебно решение влиза в сила след произнасянето на решението на наказателното отделение на Înalta Curte de Casație și Justiție (Върховен касационен съд, Румъния) от 10 декември 2020 г. (наричано по-нататък „осъдителната присъда“).

22 На 29 декември 2020 г. C.J. е задържан в Италия.

23 На 31 декември 2020 г. Ministero della Giustizia (Министерство на правосъдието, Италия) уведомява запитващата юрисдикция за това задържане. По искане на посоченото министерство издадената срещу C.J. европейска заповед за арест е изпратена на Corte d’appello di Roma (Апелативен съд Рим, Италия), който е изпълняващият съдебен орган.

24 На 14 януари 2021 г. по искане на италианските органи издаващият съдебен орган им изпраща осъдителната присъда. По този повод запитващата юрисдикция изразява несъгласието си с признаването на тази присъда и поемането на изпълнението на наказанието, наложено на C.J., в Италия.

25 По искане на италианските съдебни органи, на 20 януари 2021 г. тази юрисдикция уточнява, че при отказ да се изпълни европейската заповед за арест на основание член 4, точка 6 от Рамково решение 2002/584, тя не би дала съгласие за инцидентно признаване на

посочената присъда и за поемане на изпълнението на наложеното му наказание от Италианската република и че впоследствие ще поиска такова признаване и поемане на изпълнението на основание Рамково решение 2008/909.

26 С решение от 6 май 2021 г. Corte d'appello di Roma (Апелативен съд Рим, Италия) отказва предаването на C.J., признава осъдителната присъда и разпорежда изпълнението ѝ в Италия (наричано по-нататък „решението за признаване и изпълнение“). Тази юрисдикция приема, че посочената присъда следва да бъде изпълнена в Италия, за да се увеличат шансовете за социална реинтеграция на C.J., който пребивава законно и ефективно в Италия.

27 Като приспада вече изтърпените от C.J. периоди на задържане, продължили от 17 септември до 16 декември 2019 г. и от 29 декември 2020 г. до датата на постановяване на решението за признаване и изпълнение, този съд приема, че общият размер на наказанието, което остава да бъде изтърпяно от C.J., е 3 години, 6 месеца и 21 дни.

28 На 20 май 2021 г. запитващата юрисдикция е уведомена за решението за признаване и изпълнение.

29 Впоследствие на румънските органи е изпратено удостоверение от Службата за изпълнение на наказанията към прокуратурата на Рим от 11 юни 2021 г., от което е видно, че C.J. е адресат на заповед за изпълнение, издадена на 20 май 2021 г., под формата на „домашен арест при едновременно отлагане на изпълнението“ и че оставащото за изтърпяване от него наказание е три години и единадесет месеца лишаване от свобода, като началото на изпълнението на това наказание е определено на 29 декември 2020 г., а крайният му срок — на 28 ноември 2024 г.

30 С писмо от 28 юни 2021 г., адресирано до Ministero della Giustizia (Министерство на правосъдието), както и до Corte d'appello di Roma (Апелативен съд Рим), румънските съдебни органи потвърждават позицията си, посочена в точка 24 от настоящото решение, и уточняват, че докато не бъдат уведомени за началото на изпълнението на наказанието лишаване от свобода на C.J., запазват правото си да изпълнят осъдителната присъда. Те посочват също, че националната заповед за изпълнение на наложеното на C.J. наказание лишаване от свобода и издадената срещу него европейска заповед за арест не са отменени и все още са в сила.

31 На 15 октомври 2021 г. Службата за изпълнение на наказанията на втори наказателен състав на Curtea de Apel București (Апелативен съд Букурещ) подава възражение пред запитващата юрисдикция срещу изпълнението на осъдителната присъда.

32 За да се произнесе по посоченото възражение, тази юрисдикция трябва да се произнесе по валидността на националната заповед за изпълнение на наложеното на C.J. наказание лишаване от свобода и на издадената срещу него европейска заповед за арест.

33 При тези обстоятелства Curtea de Apel București (Апелативен съд Букурещ) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1. Трябва ли разпоредбата на член 25 от Рамково решение 2008/909 да се тълкува в смисъл, че ако изпълняващият европейската заповед [за арест] съдебен орган възнамерява да приложи член 4, [точка] 6 от Рамково решение 2002/584 за целите на признаването на осъдителната присъда, той е длъжен да поиска [изпращането на] присъдата и

удостоверението, издадени съгласно Рамково решение 2008/909, както и да получи съгласието на държавата на осъждане по смисъла на член 4, [параграф] 2 от Рамково решение 2008/909?

2. Трябва ли разпоредбите на член 4, [точка] 6 от Рамково решение 2002/584 във връзка с член 25 и член 4, [параграф] 2 от Рамково решение 2008/909 да се тълкуват в смисъл, че отказът да се изпълни европейска заповед за арест, издадена с цел изпълнение на наказание лишаване от свобода, и признаването на присъдата без ефективно изпълнение на наказанието чрез задържането на осъденото лице, вследствие на помилване и спиране на изпълнението на наказанието в съответствие с правото на изпълняващата държава, и без получаване на съгласието на държавата на осъждане в рамките на процедурата по признаване, [водят до] загуба на правото на държавата на осъждане да пристъпи към изпълнение на наказанието в съответствие с член 22, [параграф] 1 от Рамково решение 2008/909?

3. Трябва ли член 8, [параграф] 1, буква в) от Рамково решение 2002/584 да се тълкува в смисъл, че присъда за лишаване от свобода, въз основа на която е издадена европейска заповед за арест, чието изпълнение е отказано на основание член 4, [точка] 6 [от същото рамково решение], с признаване на присъдата, но без ефективно изпълнение чрез задържането на осъденото лице, вследствие на помилване и спиране на изпълнението на наказанието в съответствие със законодателството на изпълняващата държава, и без получаване на съгласието на държавата на осъждане в рамките на процедурата по признаване, губи своя изпълняем характер?

4. Трябва ли разпоредбите на член 4, [точка] 5 от Рамково решение 2002/584 да се тълкуват в смисъл, че решение, с което се отказва изпълнението на европейска заповед за арест, издадена за целите на изпълнението на наказание лишаване от свобода, и се признава осъдителната присъда на основание член 4, [точка] 6 от Рамково решение 2002/584, но без ефективно изпълнение чрез задържането на осъденото лице, вследствие на помилване и спиране на изпълнението на наказанието в съответствие със законодателството на изпълняващата държава (държава - членка на Европейския съюз) и без получаване на съгласието на държавата на осъждане в рамките на процедурата по признаване, представлява „осъждане от трета страна за същите деяния“?

   При утвърдителен отговор на четвъртия въпрос:

5. Трябва ли разпоредбите на член 4, [точка] 5 от Рамково решение 2002/584 да се тълкуват в смисъл, че решение, с което се отказва изпълнението на европейска заповед за арест, издадена с цел изпълнение на наказание лишаване от свобода, и се признава осъдителната присъда на основание член 4, [точка] 6 от Рамково решение 2002/584, с отложено изпълнение на наказанието съгласно правото на изпълняващата държава, представлява присъда, която „се изтърпява към момента“, когато наблюдението на осъденото лице още не е започнало?“.

Производството пред Съда

34 На 23 януари 2024 г. Съдът решава да разпредели настоящото дело на първи състав. На 13 март 2024 г. е проведено съдебно заседание, а генералният адвокат представя заключението си на 13 юни 2024 г., след което устната фаза на производството е приключена.

35 По искане на първи състав на Съда, подадено на основание член 60, параграф 3 от Процедурния правилник на Съда, на 9 юли 2024 г. последният решава да преразпредели делото на големия състав.

36 С определение от 13 септември 2024 г., C.J. (Изпълнение на наказание след ЕЗА) (C-305/22, EU:C:2024:783), след изслушване на генералния адвокат, Съдът разпорежда възобновяване на устната фаза на производството в съответствие с член 83 от Процедурния правилник. На 14 октомври 2024 г. е проведено второ съдебно заседание.

37 На 12 декември 2024 г. генералният адвокат представя допълнително заключение.

По преюдициалните въпроси

По въпроси от първи до трети

38 С въпроси от първи до трети, които следва да се разгледат заедно, запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 4, точка 6 от Рамково решение 2002/584 и членове 4, 22 и 25 от Рамково решение 2008/909 трябва да се тълкуват в смисъл, че:

– от една страна, основанията на предвидения в член 4, точка 6 от Рамково решение 2002/584 случай, при който изпълнението на европейска заповед за арест може да бъде отказано, отказ на изпълняващия съдебен орган да предаде лице, за което е издадена европейска заповед за арест с цел изпълнение на наказание лишаване от свобода, предполага този съдебен орган да спазва условията и процедурата, предвидени в Рамково решение 2008/909, що се отнася до признаването на осъдителната присъда за това наказание и до поемането на изпълнението на посоченото наказание, и

– от друга страна, издаващата държава запазва правото да изпълни същото наказание и следователно да запази действието на европейската заповед за арест при обстоятелства, при които, без да спазва условията и процедурата, предвидени в Рамково решение 2008/909 относно признаването на тази присъда и поемането на изпълнението на това наказание, изпълняващият съдебен орган е отказал на това основание изпълнението на тази европейска заповед за арест.

Значение на Рамково решение 2008/909 за прилагането на факултативното основание за отказ на изпълнението, предвидено в член 4, параграф 6 от Рамково решение 2002/584.

39 В самото начало следва да се припомни, по отношение на Рамково решение 2002/584, че то цели чрез въвеждането на опростена и ефикасна процедура за предаване на осъдени или заподозрени в нарушаване на наказателния закон лица да улесни и ускори съдебното сътрудничество, за да допринесе за осъществяването на целта на Съюза да се превърне в пространство на свобода, сигурност и правосъдие въз основа на високата степен на доверие, която трябва да съществува между държавите членки (решение от 22 февруари 2022 г., Openbaar Ministerie (Съд, създаден със закон в издаващата държава членка), C-562/21 PPU и C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, т. 42 и цитираната съдебна практика).

40 В областта, която се урежда от това рамково решение, принципът на взаимно признаване, който представлява, както е видно по-конкретно от съображение 6, „крайъгълния камък“ на съдебното сътрудничество по наказателни дела, намира израз в член 1, параграф 2 от посоченото рамково решение, който закрепва правилото, че държавите членки са длъжни да изпълняват всяка европейска заповед за арест въз основа на принципа на взаимното признаване и в съответствие с разпоредбите на същото рамково решение. (вж. в този смисъл решение от 6 юни 2023 г., O. G. (Европейска заповед за арест срещу гражданин на трета държава), C-700/21, EU:C:2023:444, т. 32 и цитираната съдебна практика).

41 От това следва, от една страна, че изпълняващите съдебни органи по принцип могат да откажат да изпълнят европейска заповед за арест само в случаите, предвидени в Рамково решение 2002/584, както е тълкувано от Съда. От друга страна, изпълнението на европейската заповед за арест е принципът, а отказът да бъде изпълнена е предвиден като изключение, което трябва да се тълкува стриктно (решение от 6 юни 2023 г., O. G. (Европейска заповед за арест срещу гражданин на трета държава), C-700/21, EU:C:2023:444, т. 33 и цитираната съдебна практика)

42 Що се отнася до посочените случай, това рамково решение предвижда в член 3 случаите, при които не се допуска изпълнение, а в членове 4 и 4а — случаите, при които може да се откаже изпълнение на европейската заповед за арест.

43 Що се отнася до случаите, при които изпълнението може да бъде отказано, изброени в член 4 от Рамково решение 2002/584, прилагането на предвиденото в точка 6 от този член основание зависи от наличието на две условия, а именно, от една страна, издирваното лице да се намира в изпълняващата държава членка или да е неин гражданин или пребиваващ в нея и от друга страна, тази държава да поеме съгласно вътрешното си право изпълнението на наказанието или на мярката (решение от 6 юни 2023 г., O. G. (Европейска заповед за арест срещу гражданин на трета държава), C-700/21, EU:C:2023:444, т. 46 и цитираната съдебна практика).

44 Когато изпълняващият съдебен орган установи, че тези две условия са налице, той трябва да прецени също дали има легитимен интерес, който да обосновава наложеното в издаващата държава наказание да се изпълни на територията на изпълняващата държава. Посочената преценка позволява на този орган да вземе предвид целта, преследвана с член 4, точка 6 от Рамково решение 2002/584, която съгласно утвърдената съдебна практика е да се увеличат шансовете за социална реинтеграция на издирваното лице след изтърпяване на наложеното му наказание (вж. в този смисъл решение от 6 юни 2023 г., O. G. (Европейска заповед за арест срещу гражданин на трета държава), C-700/21, EU:C:2023:444, т. 49 и цитираната съдебна практика).

45 Що се отнася до отражението на Рамково решение 2008/909 върху прилагането на предвидения в член 4, точка 6 от Рамково решение 2002/584 случай, при който изпълнението на европейска заповед за арест може да бъде отказано, важно е да се припомни, че подобно на Рамково решение 2002/584, Рамково решение 2008/909 конкретизира в областта на наказателното право принципите на взаимно доверие и взаимно признаване, които изискват, по-специално що се отнася до пространството на свобода, сигурност и правосъдие, от всяка държава членка да приеме, освен при изключителни обстоятелства, че останалите държави членки зачитат правото на Съюза и особено признатите от него основни права. Последното рамково решение укрепва съдебното сътрудничество в областта на признаване и изпълнение на съдебни решения по

наказателни дела, с които лица са осъдени на наказания или мерки, включващи лишаване от свобода в друга държава членка, за улесняване на тяхната социална реинтеграция. (вж. в този смисъл решение от 9 ноември 2023 г., Staatsanwaltschaft Aachen, C-819/21, EU:C:2023:841, т. 19).

46 Съгласно член 3, параграф 1 от Рамково решение 2008/909 целта на последното е да установи правила, позволяващи на държавите членки, с оглед улесняване на социалната реинтеграция на осъденото лице, да признават постановените съдебни решения и да изпълняват наказанието, наложено от юрисдикция на друга държава членка. Както следва от член 26, параграф 1 от това рамково решение, то заменя разпоредбите от посочените в този член конвенции за трансфер на осъдени лица, приложими в отношенията между държавите членки (вж. в този смисъл решение от 24 юни 2019 г., Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530, т. 36 и 37).

47 Така, като се има предвид идентичността на целта, преследвана, от една страна, с предвидения в член 4, точка 6 от Рамково решение 2002/584 случай, при който изпълнението на европейска заповед за арест може да бъде отказано, и от друга страна, с предвидените в Рамково решение 2008/909 правила, а именно тези, които са насочени към улесняване на социалната реинтеграция на осъдените в друга държава членка лица, следва да се приеме, че когато съдебен орган на изпълняващата държава желае да се позове на този случай, той трябва да вземе предвид посочените правила.

48 В това отношение трябва да се подчертае, както прави генералният адвокат в точка 45 от заключението си от 13 юни 2024 г., че нищо не позволява да се приеме, че законодателят на Съюза е възнамерявал да предвиди два отделни правни режима, що се отнася до признаването и изпълнението на съдебни решения по наказателни дела, в зависимост от наличието или липсата на европейска заповед за арест.

49 В този смисъл член 25 от Рамково решение 2008/909 във връзка със съображение 12 от него гласи, че това рамково решение се прилага mutatis mutantis, доколкото разпоредбите му са съвместими с тези на Рамково решение 2002/584, към изпълнението на наказанията в случаи, когато държава членка се задължава да изпълни наказанието съгласно член 4, параграф 6 от последното рамково решение. Такъв е и случаят, когато в съответствие с член 5, точка 3 от последното рамково решение държава членка е наложила като условие за изпълнението на европейска заповед за арест за целите на наказателното преследване в издаващата държава връщането на съответното лице в изпълняващата държава, за да изтърпи там наказанието, което би било наложено в издаващата държава.

50 Що се отнася до последната хипотеза, посочена в член 5, точка 3 от Рамково решение 2002/584, от практиката на Съда следва, че изпълнението на наказанието се урежда от Рамково решение 2008/909. Всъщност, както отбелязва Съдът, когато изпълнението на европейска заповед за арест, издадена за целите на наказателното преследване, е подчинено на условието, предвидено в посочения член 5, точка 3, за да изпълни наложеното на съответното лице в издаващата държава наказание лишаване от свобода или мярка, изискваща задържане, изпълняващата държава трябва да спазва релевантните правила на Рамково решение 2008/909 (вж. в този смисъл решение от 11 март 2020 г., SF (Европейска заповед за арест — Гаранция за връщане в изпълняващата държава), C-314/18, EU:C:2020:191, т. 68).

51 По същия начин, както в случая по член 5, точка 3 от Рамково решение 2002/584, следва да се приеме, че когато изпълняващ съдебен орган възнамерява да откаже въз основа на предвиденото в член 4, точка 6 от Рамково решение 2002/584 факултативно основание за отказ на изпълнение на европейска заповед за арест, издадена за целите на изпълнението на наказание лишаване от свобода, признаването на осъдителната присъда за това наказание и поемането на изпълнението му се уреждат от Рамково решение 2008/909.

52 Всъщност отказът да се изпълни европейска заповед за арест, основан на член 4, точка 6 от Рамково решение 2002/584, предполага изпълняващата държава наистина да поеме изпълнението на наложеното на издирваното лице наказание лишаване от свобода (вж. в този смисъл решение от 6 юни 2023 г., O. G. (Европейска заповед за арест срещу гражданин на трета държава), C-700/21, EU:C:2023:444, т. 48 и цитираната съдебна практика). Доколкото това лице е осъдено в издаващата държава, това задължително означава, че органите на изпълняващата държава признават осъдителната присъда, постановена по отношение на посоченото лице, в съответствие с разпоредбите на Рамково решение 2008/909.

53 Въз основа на член 25 от Рамково решение 2008/909 Съдът наистина стига до извода, че нито една от неговите разпоредби не може да засегне обхвата, нито реда и условията за прилагане на факултативното основание за отказ на изпълнение на европейска заповед за арест, предвидено в член 4, точка 6 от Рамково решение 2002/584 (решение от 13 декември 2018 г., Sut, C-514/17, EU:C:2018:1016, т. 48).

54 Тази констатация обаче не означава, че предвидените в Рамково решение 2008/909 условия за признаване и изпълнение на съдебни решения по наказателни дела не са приложими, когато държава членка поема изпълнението на наказание съгласно член 4, точка 6 от Рамково решение 2002/584, въпреки че прилагането на Рамково решение 2008/909 не би довело до несъвместимост или несъгласуваност при съвместното прилагане на тези два акта. Както отбелязва генералният адвокат в точка 63 от заключението си от 13 юни 2024 г., предвидените в Рамково решение 2008/909 условия за признаване и изпълнение на съдебни решения по наказателни дела са приложими при прилагането на предвиденото в член 4, точка 6 от Рамково решение 2002/584 факултативно основание за отказ на изпълнение, доколкото, както изрично предвижда член 25 от Рамково решение 2008/909 и както Съдът отбелязва в точка 48 от решение от 13 декември 2018 г., Sut (C-514/17, EU:C:2018:1016), тези условия са съвместими с разпоредбите на Рамково решение 2002/584. Това позволява да се гарантира правилното функциониране на установената с това рамково решение опростена и ефикасна система за предаване на издирвани лица.

55 В това отношение следва да се отбележи, че съгласно член 26, параграф 1 от Рамково решение 2008/909, считано от 5 декември 2011 г., последното заменя съответните разпоредби от Европейската конвенция за трансфер на осъдени лица и допълнителния протокол към нея от 18 декември 1997 г.

56 Както отбелязва по-специално френското правителство в съдебното заседание за изслушване на устните състезания от 14 октомври 2024 г., член 3, параграф 1, буква f) от тази конвенция предвижда, че осъждащата държава и изпълняващата държава трябва да са се споразумели за трансфера на осъдено лице.

57 След приемането на Рамково решение 2008/909 този член 3, параграф 1, буква f) е заменен с изискването за съгласие на издаващата държава относно поемането на изпълнението на наложеното в тази държава наказание. Това съгласие се изразява в изпращането, по реда на член 4 от това рамково решение, на изпълняващата държава на осъдителната присъда, постановена от съд на издаващата държава, заедно с удостоверението, чийто образец се съдържа в приложение I към посоченото рамково решение.

58 Всъщност от буква е) от образеца на удостоверение, съдържащ се в приложение I към Рамково решение 2008/909, изрично следва, че именно в рамките на прилагането на факултативното основание за отказ, предвидено в член 4, точка 6 от Рамково решение 2002/584, разпоредбите на Рамково решение 2008/909 могат да се приложат, като в удостоверението трябва да се посочи това основание, когато се прави позоваване на него.

59 Необходимостта от получаване на съгласие от издаващата държава относно поемането на изпълнението на наложеното наказание произтича и от член 13 от Рамково решение 2008/909. От тази разпоредба следва, че докато изпълнението на наказанието в изпълняващата държава не е започнало, издаващата държава може да оттегли съответното удостоверение от тази държава и че след оттеглянето изпълняващата държава прекратява изпълнението на наказанието.

60 В контекста на прилагане на факултативното основание за отказ на изпълнение, предвидено в член 4, точка 6 от Рамково решение 2002/584, прилагането на условията, предвидени в Рамково решение 2008/909, що се отнася до признаването в изпълняващата държава на присъдата, обосновала издаването на европейската заповед за арест, и до поемането от същата държава на изпълнението на наложеното наказание, и по-специално на изискването издаващата държава да даде съгласие за подобно поемане на изпълнението, е съвместимо с преследваната с тази разпоредба цел за увеличаване на шансовете за социална реинтеграция на издирваното лице след изтичането на срока на това наказание.

61 Всъщност, от една страна, от разпоредбите на член 4, параграф 1, буква в) от Рамково решение 2008/909 във връзка с параграф 2 от този член, разглеждани в светлината на съображение 8 от посоченото рамково решение, следва, че само когато компетентният орган на издаващата държава се е уверил, че изпълнението на наказанието от изпълняващата държава ще допринесе за постигането на целта за улесняване на социалната реинтеграция на осъденото лице, той може да изпрати на компетентния орган на последната държава осъдителната присъда и удостоверението, което трябва да го придружава, чийто образец е даден в приложение I към същото рамково решение.

62 От друга страна, от практиката на Съда следва, че целта за увеличаване на шансовете за социална реинтеграция на издирваното лице след изтичането на срока на наложеното му наказание, макар и да е важна, не е абсолютна, тъй като тази цел трябва да се съчетае по-специално с основното правило, прогласено в член 1, параграф 2 от Рамково решение 2002/584, съгласно което по принцип държавите членки изпълняват всяка европейска заповед за арест (вж. в този смисъл решения от 6 октомври 2009 г., Wolzenburg, C-123/08, EU:C:2009:616, т. 62, и от 13 декември 2018 г., Sut, C-514/17, EU:C:2018:1016, т. 46).

63 Така, както отбелязва генералният адвокат в точка 68 от заключението си от 13 юни 2024 г., предвид различните функции на наказанието в обществото, държавата членка, в която е осъдено дадено лице, може законосъобразно да се позове на специфични за нея съображения, свързани с наказателната политика, за да обоснове изпълнението на

наложеното наказание на нейна територия, като вследствие на това откаже да изпрати осъдителната присъда и удостоверението, което трябва да я придружава съгласно Рамково решение 2008/909, дори когато съображения, свързани със социалната реинтеграция на издирваното лице, подкрепят изпълнението на това наказание на територията на друга държава членка.

64 Свободата на преценка на издаващата държава по отношение на съгласието, предвидено в член 4, параграф 1, буква в) и параграф 2 от Рамково решение 2008/909, разяснена в точки 61—63 от настоящото решение, се потвърждава и от параграф 5 от същия член, който предвижда, че когато изпълняващата държава по своя инициатива поиска от първата държава да изпрати съдебното решение заедно с удостоверението към него, подобно искане не създава задължение за издаващата държава да го уважи.

65 Освен това нито една разпоредба от това рамково решение, нито от Рамково решение 2002/584, не позволява да се приеме, че позоваването от изпълняващия съдебен орган на факултативното основание за отказ на изпълнение, предвидено в член 4, точка 6 от последното рамково решение, би поставило под въпрос посочената свобода на преценка на издаващата държава.

66 В това отношение издаването от държава членка на европейска заповед за арест за целите на изпълнението на наказание лишаване от свобода свидетелства именно за факта, че тази държава по принцип отдава предпочитание на изпълнението на наказанието на своя територия, вместо прилагането на предвидения в Рамково решение 2008/909 механизъм за признаване и изпълнение на съдебни решения по наказателни дела с оглед на такова изпълнение в друга държава членка. В този контекст ефективността на въведената с Рамково решение 2002/584 система за предаване между държавите членки би била застрашена, ако в такъв случай изпълняващата държава може едностранно да дерогира принципа на изпълнение на европейската заповед за арест поради прилагането на това основание за отказ на изпълнение, без да са изпълнени предвидените в Рамково решение 2008/909 условия за признаване и изпълнение на осъдителна присъда.

67 От това следва, че при прилагането на факултативното основание за отказ на изпълнение, предвидено в член 4, точка 6 от Рамково решение 2002/584, поемането от изпълняващата държава на изпълнението на наказанието, наложено с осъдителната присъда, постановена в издаващата държава и обосновала издаването на европейската заповед за арест, зависи от съгласието на тази издаваща държава, в съответствие с правилата, предвидени в Рамково решение 2008/909.

68 При това положение, макар изпращането от издаващата държава на осъдителната присъда и на удостоверението, което трябва да я придружава, да е замислено само като възможност, включително в хипотезата, в която изпълняващата държава възнамерява да поеме изпълнението на наказанието, като приложи това основание за отказ, важно е да се припомни, че за да се гарантира по-специално, че функционирането на европейската заповед за арест няма да бъде блокирано, задължението за лоялно сътрудничество, прогласено в член 4, параграф 3, първа алинея ДЕС, трябва да е водещо в диалога между изпълняващите и издаващите съдебни органи. От този принцип следва по-специално, че държавите членки при пълно взаимно зачитане си съдействат при изпълнението на задачите, произтичащи от Договорите (вж. в този смисъл решение от 22 февруари 2022 г., Openbaar Ministerie (Съд, създаден със закон в издаващата държава членка), C-562/21 PPU и C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, т. 48 и цитираната съдебна практика).

69 При това положение, за да се гарантират ефективно сътрудничество по наказателни дела, издаващите и изпълняващите съдебни органи трябва изцяло да ползват инструментите, предвидени в рамкови решения 2002/584 и 2008/909, като например консултациите, предхождащи изпращането на осъдителната присъда, постановена от съд на издаващата държава, както и удостоверението, за да способстват за взаимното доверие в основата на това сътрудничество (вж. в този смисъл решение от 22 февруари 2022 г., Openbaar Ministerie (Съд, създаден със закон в издаващата държава членка), C-562/21 PPU и C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, т. 49 и цитираната съдебна практика). В това отношение следва да се припомни, че съгласно член 4, параграф 3 от последното посочено рамково решение такива консултации са задължителни, когато, както в настоящия случай, се предвижда изпълнение на наказанието в държава членка, различна от държавата членка, чийто гражданин е съответното лице, а именно в хипотезата по член 4, параграф 1, буква в) от същото рамково решение.

70 Ако по каквато и да било причина не е възможно действително поемане на изпълнението на наказанието от изпълняващата държава, включително поради неспазване на условията и на процедурата, предвидени в Рамково решение 2008/909, от принципа на взаимно признаване следва, че за да се избегне безнаказаността на издирваното лице, европейската заповед за арест трябва да бъде изпълнена. Всъщност, както бе посочено в точка 41 от настоящото решение, изпълнението на европейска заповед за арест е принципът, като отказът да бъде изпълнена е изключение, което следователно трябва да се тълкува стриктно.

71 Що се отнася до задълженията на издаващата държава, следва да се подчертае, че тази държава трябва да гарантира, че предоставеното ѝ с Рамково решение 2008/909 правомощие да не изпрати на изпълняващата държава осъдителната присъда, постановена от една от нейните юрисдикции, както и удостоверението, чийто образец се съдържа в приложение I към това рамково решение, се упражнява по начин, който позволява ефективно сътрудничество по наказателноправни въпроси и гарантира, че функционирането на европейската заповед за арест и взаимното признаване на съдебни решения по наказателни дела за целите на тяхното изпълнение в друга държава членка няма да бъдат блокирани.

72 Следователно, когато изпълняващ съдебен орган възнамерява да откаже изпълнението на европейска заповед за арест въз основа на предвидения в член 4, точка 6 от Рамково решение 2002/584 случай, при който изпълнението на европейска заповед за арест може да бъде отказано, компетентният орган на издаващата държава може да откаже такова изпращане, ако въз основа на обективни обстоятелства счита, че наказанието няма да бъде ефективно изпълнено в изпълняващата държава или че изпълнението на посоченото наказание в тази държава няма да допринесе за постигането на целта за социална реинтеграция на издирваното лице след изтичането на срока на наложеното му наказание лишаване от свобода. Издаващият съдебен орган все още може да откаже такова прехвърляне въз основа на съображения, свързани със собствената наказателна политика на издаващата държава.

По правото на издаващата държава да изпълни наказание лишаване от свобода, когато изпълняващият съдебен орган е отказал, на основание член 4, точка 6 от Рамково решение 2002/584, да изпълни издадена за целите на изпълнението на това наказание европейска заповед за арест, без да спази условията и процедурата, предвидени в Рамково

решение 2008/909, относно признаването на осъдителната присъда за налагане на това наказание и поемането на изпълнението му

73 Следва да се провери дали при обстоятелства, при които, без да спази условията и процедурата, предвидени в Рамково решение 2008/909, изпълняващият съдебен орган е отказал, на основание на предвиденото в член 4, точка 6 от Рамково решение 2002/584 факултативно основание за отказ на изпълнение, да изпълни европейска заповед за арест, издадена за целите на изпълнението на наказание лишаване от свобода, издаващата държава запазва правото да изпълни това наказание.

74 В случая от акта за преюдициално запитване е видно, че след като е сезиран с европейската заповед за арест, издадена за целите на изпълнението на наказание лишаване от свобода срещу C.J., изпълняващият съдебен орган е приел, че за да се увеличат шансовете за социална реинтеграция на посоченото лице, това наказание следва да бъде изпълнено в Италия. Така с решението за признаване и изпълнение този орган отказва да предаде това лице, признава осъдителната присъда и разпорежда изпълнението на посоченото наказание в Италия. Това решение е взето, въпреки че запитващата юрисдикция е съобщила тази присъда на изпълняващия съдебен орган, но не и удостоверението, чийто образец се съдържа в приложение I към Рамково решение 2008/909, и че тази юрисдикция е изразила несъгласието си относно признаването на посочената присъда и поемането на изпълнението на наложеното на C.J. наказанието лишаване от свобода в Италия.

75 В това отношение, както следва от точки 54—67 от настоящото решение, при прилагането на предвиденото в член 4, точка 6 от Рамково решение 2002/584 факултативно основание за отказ на изпълнение, признаването на осъдителната присъда за наказание лишаване от свобода, постановена от съд на издаващата държава, и поемането на изпълнението на това наказание от изпълняващата държава трябва да се извършват при спазване на условията и процедурата, предвидени в Рамково решение 2008/909, което предполага по-специално издаващата държава да даде съгласие за това поемане.

76 Налага се изводът, че когато, както в настоящия случай, изпълнението на европейска заповед за арест, издадена за целите на изпълнението на наказание лишаване от свобода, е отказано от изпълняващия съдебен орган в нарушение на условията и процедурата, предвидени в Рамково решение 2008/909, издаващият съдебен орган може да запази действието на тази заповед за арест. Освен това издаващата държава си запазва правото да изпълни това наказание.

77 Съдът вече е имал повод да постанови, че запазването от издаващия съдебен орган на действието на европейска заповед за арест може да се окаже необходимо, по-специално когато решението за отказ не е било в съответствие с правото на Съюза, за да се проведе докрай процедурата по предаване на издирвано лице и така да се благоприятства осъществяването на целта за борба срещу безнаказаността, преследвана с това рамково решение. Следователно сам по себе си фактът, че изпълняващият съдебен орган е отказал да изпълни европейска заповед за арест, не може да попречи на издаващия съдебен орган да запази действието на тази заповед за арест (вж. в този смисъл решение от 29 юли 2024 г., Breian, C-318/24 PPU, EU:C:2024:658, т. 51 и 53).

78 Тези съображения важат mutatis mutandis, що се отнася до правото на издаващата държава да изпълни наказанието лишаване от свобода, наложено на лицето, срещу което е издадена европейска заповед за арест, при обстоятелства като посочените в точка 76 от настоящото

решение, и не могат да бъдат поставени под въпрос с оглед на член 22, параграф 1 от Рамково решение 2008/909, който предвижда, че издаващата държава не предприема мерки по изпълнение на наказанието, ако изпълнението му е започнало в изпълняващата държава.

79 Всъщност е важно да се подчертае, че тази разпоредба не се прилага, когато, както в настоящия случай, отказът на предаване от страна на изпълняващата държава, основан на член 4, точка 6 от Рамково решение 2002/584, не е в съответствие с правилата, установени с Рамково решение 2008/909. От една страна, както посочва генералният адвокат в точка 81 от заключението си от 12 декември 2024 г., ако се приеме, че в такъв случай началото на изпълнението на наказанието в изпълняващата държава членка може да лиши издаващата държава членка от компетентността ѝ да изпълни това наказание, това би дало възможност за заобикаляне на правилата, установени в същото рамково решение.

80 От друга страна, загубата на компетентността на издаващата държава за изпълнение на посоченото наказание при това положение би довела не само до нарушаване на предвидените в Рамково решение 2008/909 правила за признаване и изпълнение на съдебното решение на издаващата държава, но и до засягане на функционирането на опростената и ефикасна система за предаване на издирвани лица, установена с Рамково решение 2002/584, позволявайки по-специално да се постави под въпрос преследваната с него цел за борба с безнаказаността (вж. в този смисъл решения от 6 юли 2023 г., Minister for Justice and Equality (Искане за съгласие — Последици от първоначалната европейска заповед за арест), C-142/22, EU:C:2023:544, т. 51, и от 29 юли 2024 г., Breian, C-318/24 PPU, EU:C:2024:658, т. 51 и цитираната съдебна практика).

81 От съдебната практика несъмнено следва, че предвидената от законодателя на Съюза връзка между Рамково решение 2002/584 и Рамково решение 2008/909 трябва да допринесе за постигането на целта по улесняване на социалната реинтеграция на съответното лице, посочена в точка 46 от настоящото решение (решение от 11 март 2020 г., SF (Европейска заповед за арест — Гаранция за връщане в изпълняващата държава), C-314/18, EU:C:2020:191, т. 51 и цитираната съдебна практика).

82 Ако обаче въз основа на тази цел се допусне изпълняващата държава да откаже да изпълни европейска заповед за арест, издадена за целите на изпълнението на наказание лишаване от свобода, без съгласието на издаващата държава относно поемането на изпълнението от първата държава, това би могло да създаде висок риск от безнаказаност на лица, които се опитват да се укрият от правосъдието, след като са били осъдени в държава членка, и в крайна сметка би застрашило ефективното функциониране на опростената система за предаване между държавите членки, установена с Рамково решение 2002/584.

83 Важно е да се добави, че тълкуването на член 22 от Рамково решение 2008/909, посочено в точка 79 от настоящото решение, съгласно което възможността за прилагане на предвиденото в член 4, точка 6 от Рамково решение 2002/584 факултативно основание за отказ на изпълнение зависи от съгласието на издаващата държава наказанието да бъде изпълнено в изпълняващата държава, се потвърждава от факта, че както е посочено в точка 57 от настоящото решение, това съгласие се материализира в изпращането на осъдителната присъда и на удостоверението, чийто образец се съдържа в приложение I към Рамково решение 2008/909. Всъщност тези документи, и по-специално удостоверението, съдържат съществени данни, позволяващи ефективното изпълнение на

наложеното наказание. За тази цел член 23, параграф 1 от Рамково решение 2008/909 впрочем предвижда, че посоченото удостоверение трябва да бъде преведено на официалния език или на един от официалните езици на изпълняващата държава.

84 От това следва, че при обстоятелства като разглежданите в главното производство рамкови решения 2002/584 и 2008/909 допускат да се запази действието на издадената срещу C.J. европейска заповед за арест и наложеното му наказание да бъде изпълнено в издаващата държава, а именно Румъния.

85 Като се има предвид обаче, че такова запазване може да засегне личната свобода на издирваното лице, следва да се уточни още, че издаващият съдебен орган следва да провери дали с оглед на особеностите на случая това запазване е пропорционално. При извършването на такава преценка този орган трябва да вземе предвид по-специално последиците за това лице от запазването на действието на издадената срещу него европейска заповед за арест, както и перспективите за изпълнение на посочената заповед за арест (вж. в този смисъл решение от 29 юли 2024 г., Breian, C-318/24 PPU, EU:C:2024:658, т. 54 и цитираната съдебна практика).

86 Ако след тази проверка издаващата държава реши да остави в сила европейската заповед за арест, тя следва евентуално да вземе предвид член 26, параграф 1 от Рамково решение 2002/584, когато издирваното лице е предадено на тази държава или се връща доброволно на нейна територия. Доколкото изисква отчитането на всеки срок, през който осъденото лице е било задържано в изпълняващата държава членка, тази разпоредба гарантира, че това лице в крайна сметка няма да бъде задържано — както в изпълняващата, така и в издаващата държава — за срок с обща продължителност, надхвърляща срока на наказанието лишаване от свобода, на което лицето е било осъдено в издаващата държава (вж. в този смисъл решение от 28 юли 2016 г., JZ, C-294/16 PPU, EU:C:2016:610, т. 43).

87 С оглед на всички изложени по-горе съображения на въпроси от първи до трети следва да се отговори, че член 4, точка 6 от Рамково решение 2002/584 и членове 4, 22 и 25 от Рамково решение 2008/909 трябва да се тълкуват в смисъл, че:

– от една страна, основанията на предвидения в член 4, точка 6 от Рамково решение 2002/584 случай, при който изпълнението на европейска заповед за арест може да бъде отказано, отказ на изпълняващия съдебен орган да предаде лице, за което е издадена европейска заповед за арест с цел изпълнение на наказание лишаване от свобода, предполага този съдебен орган да спазва условията и процедурата, предвидени в Рамково решение 2008/909, що се отнася до признаването на осъдителната присъда за това наказание и до поемането на изпълнението на посоченото наказание, и

– от друга страна, издаващата държава запазва правото да изпълни същото наказание и следователно да запази действието на европейската заповед за арест при обстоятелства, при които, без да спазва условията и процедурата, предвидени в Рамково решение 2008/909 относно признаването на тази присъда и поемането на изпълнението на това наказание, изпълняващият съдебен орган е отказал изпълнението на тази европейска заповед за арест, като се е позовал на посоченото основание.

По четвъртия въпрос

88 Следва да се припомни, че съгласно постоянната съдебна практика в рамките на въведеното с член 267 ДФЕС производство за сътрудничество между националните юрисдикции и Съда последният трябва да даде на националния съд полезен отговор, който да му позволи да реши спора, с който е сезиран. С оглед на това при необходимост Съдът може да преформулира въпросите, които са му зададени (решение от 25 февруари 2025 г., Alphabet и др., C-233/23, EU:C:2025:110, т. 33 и цитираната съдебна практика).

89 Съгласно член 4, точка 5 от Рамково решение 2002/584, посочен в четвъртия въпрос, изпълняващият съдебен орган може да откаже да изпълни европейска заповед за арест, когато е уведомен, че издирваното лице е осъдено от трета страна за същите деяния, при условие че ако наказателното преследване е завършило с присъда, наказанието е изтърпяно, изтърпява се към момента или е погасено по давност съгласно правото на тази страна. В случая от акта за преюдициално запитване е видно, че решението за признаване и изпълнение е прието от съд на държава — членка на Съюза, а именно Италианската република.

90 При тези условия единствено релевантен е случаят, при който не се допуска изпълнение, предвиден в член 3, точка 2 от Рамково решение 2002/584, който конкретизира принципа ne bis in idem, чието спазване държавите членки трябва да осигурят.

91 Ето защо следва да се приеме, че с четвъртия си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 3, точка 2 от Рамково решение 2002/584 трябва да се тълкува в смисъл, че представлява „[осъждане] от трета страна за същите деяния“ по смисъла на тази разпоредба решение, с което на основание член 4, точка 6 от това рамково решение изпълняващият съдебен орган отказва да предаде лице, за което е издадена европейска заповед за арест за изпълнение на наказание лишаване от свобода, признава осъдителната присъда за това наказание и разпорежда изпълнението му в изпълняващата държава.

92 Съгласно член 3, точка 2 от Рамково решение 2002/584, когато изпълняващият съдебен орган е уведомен, че издирваното лице е осъдено от държава членка за същите деяния, този орган трябва да откаже да изпълни европейската заповед за арест, при условие че ако наказателното преследване е завършило с присъда, наказанието е изтърпяно, изтърпява се към момента или изпълнението му е погасено по давност съгласно законодателството на осъдилата го държава членка.

93 В това отношение Съдът е постановил, че издирваното лице се смята за лице, което е „осъдено за същите деяния“ по смисъла на член 3, точка 2 от Рамково решение 2002/584, когато е водено наказателно производство и с него окончателно са изчерпани възможностите за наказателно преследване или когато съдебните органи на държава членка са приели решение, с което обвиняемият окончателно е оправдан във връзка със съответните деяния (вж. в този смисъл решение от 16 ноември 2010 г., Mantello, C-261/09, EU:C:2010:683, т. 45 и цитираната съдебна практика).

94 Освен това, що се отнася по-специално до искане за предаване, от съдебната практика следва, че решение на изпълняващ съдебен орган да откаже изпълнението на заповед за арест не може да се счита за „[осъждане] за същите деяния“ по смисъла на член 3, точка 2 от Рамково решение 2002/584. Разглеждането на такова искане за предаване не предполага

образуване на наказателно производство от изпълняващата държава срещу лицето, чието предаване се иска, и не обхваща преценка по съществото на делото (вж. по аналогия решение от 14 септември 2023 г., Софийска градска прокуратура (Последователни заповеди за арест), C-71/21, EU:C:2023:668, т. 52—54).

95 Същото важи и за решение като решението за признаване и изпълнение, с което се признава постановена в друга държава членка осъдителна присъда и с което се разпорежда изпълнението на наложеното с тази присъда наказание.

96 Всъщност, както следва от съдебната практика, посочена в точка 94 от настоящото решение, извършената в този контекст проверка не предполага започване на наказателно преследване срещу осъденото лице и не съдържа преценка по съществото на делото. Целта на такова решение не е да доведе до постановяване на нова присъда за същите деяния, а да позволи наложеното в издаващата държава наказание да бъде изпълнено в изпълняващата държава.

97 Следователно решение, с което на основание член 4, точка 6 от Рамково решение 2002/584 изпълняващият съдебен орган отказва да изпълни европейска заповед за арест, издадена за целите на изпълнението на наказание лишаване от свобода, признава осъдителната присъда за това наказание и разпорежда изпълнението на посоченото наказание, не може да се счита за „[осъждане] за същите деяния“ по смисъла на член 3, точка 2 от това рамково решение.

98 С оглед на всички изложени по-горе съображения на четвъртия въпрос следва да се отговори, че член 3, точка 2 от Рамково решение 2002/584 трябва да се тълкува в смисъл, че не представлява „[осъждане] от трета страна за същите деяния“ по смисъла на тази разпоредба решение, с което на основание член 4, точка 6 от това рамково решение изпълняващият съдебен орган отказва да предаде лице, срещу което е издадена европейска заповед за арест за изпълнение на наказание лишаване от свобода, признава осъдителната присъда за това наказание и разпорежда изпълнението му в изпълняващата държава.

По петия въпрос

99 С оглед на отговора на четвъртия въпрос не е необходимо да се отговаря на петия въпрос.

По съдебните разноски

100 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (голям състав) реши:

1) **Член 4, точка 6 от Рамково решение 2002/584/ПВР на Съвета от 13 юни 2002 година относно европейската заповед за арест и процедурите за предаване между държавите членки и членове 4, 22 и 25 от Рамково решение 2008/909/ПВР на Съвета от 27 ноември 2008 година за прилагане на принципа за взаимно**

признаване към съдебни решения по наказателни дела, с които се налагат наказания лишаване от свобода или мерки, включващи лишаване от свобода, за целите на тяхното изпълнение в Европейския съюз

трябва да се тълкуват в смисъл, че

– **от една страна, основаният на предвиденото в член 4, точка 6 от Рамково решение 2002/584 случай, при който изпълнението на европейска заповед за арест може да бъде отказано, отказ на изпълняващия съдебен орган да предаде лице, за което е издадена европейска заповед за арест с цел изпълнение на наказание лишаване от свобода, предполага този съдебен орган да спазва условията и процедурата, предвидени в Рамково решение 2008/909, що се отнася до признаването на осъдителната присъда за това наказание и до поемането на изпълнението на посоченото наказание, и**

– **от друга страна, издаващата държава запазва правото да изпълни същото наказание и следователно да запази действието на европейската заповед за арест при обстоятелства, при които, без да спазва условията и процедурата, предвидени в Рамково решение 2008/909 относно признаването на тази присъда и поемането на изпълнението на това наказание, изпълняващият съдебен орган е отказал изпълнението на тази европейска заповед за арест, като се е позовал на посоченото основание.**

2) **Член 3, точка 2 от Рамково решение 2002/584,**

Трябва да се тълкуват в смисъл, че

не представлява „[осъждане] от трета страна за същите деяния“ по смисъла на тази разпоредба решение, с което на основание член 4, точка 6 от това рамково решение изпълняващият съдебен орган отказва да предаде лице, срещу което е издадена европейска заповед за арест за изпълнение на наказание лишаване от свобода, признава осъдителната присъда за това наказание и разпорежда изпълнението му в изпълняващата държава.

Подписи

[i] След първоначалната електронна публикация на този текст е направено изменение в диспозитива.